

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS IŠVADA

2018 m. kovo 1 d.
Klaipėda

Posėdžio pirmininkas – Edmundas Andrijauskas (Tarybos pirmininkas).

Posėdžio sekretorius – Darius Raišutis.

Klaipėdos regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai: Romualdas Gailius, Laimonas Bogušas, Margarita Ramanauskienė, Ramunė Staševičiūtė, Vaidotas Dapkevičius, Almantas Mureika, Saulius Danius.

Paiškinimus Tarybos posėdyje davė:

Tarybos narys E. Andrijauskas;

Tarybos narys V. Dapkevičius.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Lietuvos architektų rūmų Klaipėdos regioninės architektūros tarybos (toliau – RAT) iniciatyva nagrinėjami Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos paskelbto Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugų pirkimo supaprastinto atviro konkurso būdu dokumentai.

Nagrinėjimui pateikti šie dokumentai:

1. Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugų pirkimo supaprastinto atviro konkurso būdu (toliau – Konkursas) sąlygų aprašas, patvirtintas Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-02-22 įsakymu Nr. AD2-149 (toliau – Konkurso sąlygos).

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija (perkančioji organizacija) 2018-02-23 CVPP (<https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2018-694690>) paskelbė pirkimą, kuriuo numatoma pirkti Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugas taikant ekonominio naudingumo vertinimą, geriausią pasiūlymą nustatant visų pirma mažiausios kainos, taip pat projektinių pasiūlymų parengimo termino bei panaudojamos programinės įrangos skaičiaus kriterijais. Pasirinktas pirkimo būdas ir vertinimo kriterijai kelia abejonę dėl perkamos paslaugos rezultato kokybės.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Dėl perkamos paslaugos ir pirkimo būdo.

Šio pirkimo konkurso objektas - Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugos. Projektinių pasiūlymų tikslas yra išreikšti projektuojamo statinio architektūros ir kitų pagrindinių sprendinių idėją¹, kuri yra grafiškai, vizualiai atvaizduoti meniniai statinio architektūros sprendiniai².

Pirkimo priede³ įvardinti pasiūlymų numatomi sprendiniai, apimsiantys “*pastato interjero atkūrimą remiantis tyrimų medžiaga, naujai sukuriant neišlikusias dalis ir elementus*”; “*pagrindinės erdvės atkūrimą, remiantis tyrimų medžiaga, gretutines erdves – moderniai ir šiuolaikiškai*

¹ LR Statybos įstatymo 2 str., 45 d.

² LR Architektūros įstatymo 2 str., 4 d.

³ Priedas “Statinio projektinių pasiūlymų užduotis” 10 p.

pertvarkant, taikant daugiafunkciškumo ir integralumo principus”, taip pat nurodyta, jog *“konstrukciniai elementai turi būti šiuolaikiški, apdailos medžiagos – artimos autentiškoms”*; *“sklypo ir pastato prieigos sutvarkomos taikant universalus dizaino principus, sutvarkant želdynus”*.

Taigi pirkimo konkursu perkamos paslaugos tikslas – kūrybinis, autorinis rezultatas. Tuo tarpu konkurso organizatoriaus pasirinktas pirkimo būdas – taikyti ekonominio naudingumo vertinimą, geriausią pasiūlymą nustatant visų pirma mažiausios kainos, taip pat projektinių pasiūlymų parengimo termino bei panaudojamos programinės įrangos skaičiaus kriterijais.

Taryba įvertinusi aukščiau išdėstytas pirkimo nuostatas atkreipia dėmesį, jog:

- Lietuvos Respublikos Architektūros įstatyme nurodoma, jog architektūriniu, valstybiniu ar viešo intereso požiūriu reikšmingų objektų projektavimo atvejais turi būti rengiami architektūriniai konkursai⁴. Šv. Jono bažnyčios objektas būtent toks ir yra.

- Sąlyga, kad Tiekėjas sutarčiai vykdyti turi pasiūlyti kvalifikuotą ypatingo statinio projekto architektūros dalies vadovą (architektą), gali prieštarauti LR Statybos ir LR Architektūros įstatymų nuostatomis, kuriose įtvirtinta pareiga architektams laikytis profesinės etikos kodekso reikalavimų⁵ dalyvaujant projektų ar konkurenciniuose konkursuose.

- Toks pirkimo būdas, bei vertinimo kriterijai neturi nieko bendro su kokybiškos architektūrinės idėjos, t.y. su perkamos paslaugos rezultato kokybe. Viešųjų pirkimų tarnybos parengtose *“Projektavimo paslaugų pirkimų gairėse”*⁶ įvardinta, jog jei ir nėra prievolės, siekiant išrinkti geriausią projekto idėją rekomenduojama vykdyti projekto konkursą.

Dėl autorių teisių.

Šio pirkimo konkurso sąlygose įtvirtinta nuostata, kad *“Perkančioji organizacija turi teisę be jokio papildomo Autorių sutikimo, savo nuožiūra, nevaržomai (tiek laiko, tiek teritorijos atžvilgiu) ir nemokėdama jokio papildomo atlyginimo Autoriams naudotis visomis pagal Sutartį įgytomis Autorių turinėmis teisėmis, įskaitant, bet tuo neapsiribojant, rekonstruoti ir/ar remontuoti statinius, keisti statinių interjerą ir eksterjerą, vykdyti kitų statinių projektavimą bei statybą, perleisti turimas teises tretiesiems asmenims, pavesti Pasiūlyimų keitimą ir/ar pildymą kitiems asmenims”*⁷. Taip pat *„Autoriai pareiškia ir garantuoja, kad kartu ir/ar atskirai neturės ir nereikš Perkančiajai organizacijai ir/ar tretiesiems asmenims jokių pretenzijų ar reikalavimų dėl Perkančiosios organizacijos naudojimosi pagal Sutartį įgytomis Autorių teisėmis ir/ar sukurtais kūrinių bei jų dalimis (įskaitant, bet neapsiribojant, Pasiūlymus ir atskiras jų dalis, pastatus, jų brėžinius, eskizus, modelius bei nereikš pretenzijų dėl jų panaudojimo kituose objektuose)”*⁸.

Taryba atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatomis, architektūros kūriniai – pastatų ir kitų statinių projektai, brėžiniai, eskizai ir modeliai, taip pat pastatai ir kiti statiniai – yra autorių teisių objektas.

Autoriaus (projekto rengėjo) asmeninės neturtinės teisės kitiems asmenims nėra perduodamos, jos nepriklauso nuo autorių turitinių teisių, lieka autoriams (projektinių pasiūlymų rengėjui) ir tais atvejais, kai turitinės teisės perduodamos kitiems asmenims⁹, todėl, bet kokiu atveju, autorius (projektinių

⁴ LR Architektūros įstatymo 13 str., 1 d.

⁵ Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso 4.8 p. draudžia dalyvauti projektų ar konkurenciniame konkurse ir teikti pasiūlymą, kai darbo ar paslaugos kokybės vertinimas arba būsimo paslaugos teikėjo profesinės kvalifikacijos vertinimas nėra dominuojantis kriterijus.

⁶ Projektavimo paslaugų pirkimų gairės, 2017-12-21 (Rekomendacinio pobūdžio metodinė priemonė, parengta įgyvendinant Europos socialinio fondo ir LR valstybės biudžeto lėšomis finansuojamą projektą *“Viešųjų pirkimų efektyvumo didinimas metodinėmis priemonėmis”*) 3 sk.

⁷ Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugų pirkimo supaprastinto atviro konkurso būdu sąlygų aprašo (patvirtinto Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. AD2-149) 104.3 p.

⁸ Ten pat. 104.4 p.

⁹ LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 38 str., 4 d.

pasiūlymų rengėjas) turi teisę prieštarauti dėl jo parengtų projektinių pasiūlymų iškraipymo ar kitokio pakeitimo, taip pat dėl bet kokio kito kėsinimosi į kūrinį, galinčio pažeisti autoriaus garbę ar reputaciją. Įvertinę aukščiau išdėstytas pirkimo nuostatas manome, jog sąlyga, kad Tiekėjas sutarčiai vykdyti turi pasiūlyti kvalifikuotą ypatingo statinio projekto architektūros dalies vadovą (architektą), bei tokios sutarties vykdymas gali prieštarauti LR Statybos ir LR Architektūros įstatymų nuostatoms, kuriose įtvirtinta pareiga architektams laikytis profesinės etikos kodekso reikalavimų¹⁰ dalyvaujant projektų ar konkurenciniuose konkursuose.

Dėl statytojui pateikiamos projekto apimties.

Konkurso sąlygose (priedas 3)¹¹ įvardintas reikalavimas projektinių pasiūlymų rengėjui pateikti statybos darbų sąmatinius skaičiavimus (sudarytų vadovaujantis STR 1.04.04:2017 “Statinio projektavimas, projekto ekspertizė”).

Taryba mano, jog tokia nuostata yra prieštaraujanti nurodytam reglamentui¹², nes statybos darbų sąmatiniai skaičiavimai turi būti atliekami pagal parengtą statybos projektą, bet ne pagal projektinius pasiūlymus.

IV. TARYBOS IŠVADA

Atlikusi Konkurso dokumentų vertinimą, Taryba pažymi, kad:

1. Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugų pirkimo supaprastinto atviro konkurso būdu dokumentai galimai parengti pažeidžiant Lietuvos Respublikos Statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos Architektūros įstatymo, Lietuvos Respublikos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymų nuostatas, taip pat pažeidžiant Lietuvos Respublikoje galiojančio Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso reikalavimus bei neįvertinus Viešųjų pirkimų tarnybos parengtų Projektavimo paslaugų pirkimų gairėse išdėstytų rekomendacijų.

2. Architektų dalyvavimas šiame pirkimo konkurse Teikėjo teisėmis ar vėliau, projektinių pasiūlymų rengime, gali jiems užtraukti atsakomybę dėl aukščiau minėtų teisės aktų pažeidimo, sukelti teisinius bei profesinius ginčus.

Taryba, vykdydama savo įstatyminę pareigą, rekomenduoja architektų bendruomenei nedalyvauti Šv. Jono bažnyčios atkūrimo projektinių pasiūlymų parengimo paslaugų pirkime supaprastinto atviro konkurso būdu.

Posėdžio pirmininkas

Edmundas Andrijauskas

Posėdžio sekretorius

Darius Raišutis

¹⁰ Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso 4.7 p. draudžia dalyvauti projektų ar konkurenciniame konkurse ir teikti pasiūlymą, kai dalyvavimo sąlygos ir numatyta sutartis nesuteikia teisinės apsaugos konkurse dalyvaujančio paslaugų teikėjo intelektinei nuosavybei.

¹¹ Statinio projektinių pasiūlymų užduoties (patvirtintos Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 30 d. įsakymu Nr. AD1-268) 15 p.

¹² STR 1.04.04:2017 “Statinio projektavimas, projekto ekspertizė”